Lietas arhīva Nr. A42-01923-20/27
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0921.A420192320.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 21.septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Karnīte,

piedaloties pieteicējas AS „Reģionālā investīciju banka" pilnvarotajam pārstāvim /pers. A/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās Rīgas pilsētas domes pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc AS „Reģionālā investīciju banka" pieteikuma par Rīgas domes 2020.gada 27.aprīļa lēmuma Nr.RD-20-930-nd atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2020.gada 28.februāra lēmumu Nr.PIP-20-7665-nd/5-7/20-267876-AL (turpmāk – Sākotnējais lēmums) nolemts atcelt pieteicējai AS „Reģionālā investīciju banka" nepamatoti piešķirtos nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN) atvieglojumus par 2020.gada 11 mēnešiem (februāris – decembris) par: 1) biroja ēku /adrese/, kadastra apzīmējums /numurs A/, platība 5 800,40 m^2 (turpmāk – biroja ēka), papildus aprēķinot NĪN 16 057,09 *euro* apmērā; 2) dzīvokļa īpašuma /adrese/, kadastra Nr./numurs B/, sastāvā ietilpstošo dzīvokli un tam piekrītošajām koplietošanas telpām (turpmāk – dzīvoklis), papildus aprēķinot NĪN 279,33 *euro* apmērā *(lietas 10. – 13.lapa)*.
Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, pieteicēja 2020.gada 30.martā vērsās pārvaldē ar apstrīdēšanas iesniegumu, lūdzot to atcelt *(lietas 16. – 17.lapa)*.

[2] Ar Rīgas domes 2020.gada 27.aprīļa lēmumu Nr.RD-20-930-nd (turpmāk – Lēmums) nolemts papildus aprēķināt pieteicējai NĪN par 2020.gada 11.mēnešiem (februāris – decembris) atbilstoši Rīgas domes 2019.gada 18.decembra saistošo noteikumu Nr.111 „Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā" (turpmāk – Noteikumi Nr.111) tabulas 3.15.apapkšpunkta un 11.punkta nosacījumiem par biroja ēku 16 057,09 *euro* un dzīvokli 279,33 *euro*, pamatojot to šādi.
[2.1] Izskatāmajā lietā maksāšanas paziņojums izdots, pamatojoties uz Rīgas domes atlaišanas likumu (turpmāk – Likums) un Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Nr.198 „Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā" (turpmāk – Noteikumi Nr.198) *(zaudēja spēku 2020.gada 30.janvārī)*, savukārt Sākotnējo lēmumu pārvalde izdeva, pamatojoties uz Noteikumu Nr.111 normām, kas stājās spēkā tūlītēji, un ir izpildāmas.
[2.2] Tas, ka Likuma un Noteikumu Nr.198 normās tiešā tekstā nav noteikta nodokļu administrācijas rīcība tiesisko regulējumu maiņas gadījumā, nenozīmē, ka pārvalde var atturēties no attiecīgajā situācijā nepieciešama un adekvāta lēmuma pieņemšanas. Šādos apstākļos tad būtu jāatzīst, ka pārvaldei nav tiesības arī piešķirt NĪN atvieglojumus personai 2020.gadam, izdodot maksāšanas paziņojumus pēc Noteikumu Nr.111 spēkā stāšanās dienas, jo pārejas noteikumi tieši un konkrēti neparedz to piemērošanu 2020.gadā.
[2.3] Dome norāda, ka pārvalde nevar ignorēt likumdevēja noteiktās imperatīvās tiesību normas, kas paredz konkrēta satura lēmuma pieņemšanu, ja ir stājies spēkā Noteikumu Nr.111, kas izdoti saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 14.panta pirmās daļas 3.punktu un Likuma 5.panta trešo un ceturto daļu, 11.punkta regulējums, tātad ir iestājušies tiesību normā paredzētie priekšnoteikumi, kas ir izpildāmi tūlītēji.
[2.4] Apstrīdot Sākotnējo lēmumu, pieteicēja atsaukusies uz tiesiskās paļāvības principu, norādot, ka tai par visu 2020.gadu tiks saglabāti jau piešķirtie NĪN atvieglojumi, ko primāri saista ar pārvaldes rīcību, izrakstot maksāšanas paziņojumu atbilstoši Noteikumu Nr.198 nosacījumiem. Attiecībā uz minēto dome norādījusi, ka saskaņā ar Noteikumu Nr.111 noslēguma jautājumu 19.punktu domes Vienotās informācijas sistēmas (RDVIS) atzīmi, kas ir izdarīta uz 2019.gada 31.decembri, par Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunktā minēto personu atbilstību atvieglojumu piešķiršanas nosacījumiem 2020.gadam, ņem vērā, piemērojot atvieglojumus par 2020.gadu. Minētā RDVIS atzīme rada tiesisko paļāvību, ka NĪN atvieglojumi 2020.gadā tiks piemēroti atbilstoši Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunkta nosacījumiem.
[2.5] Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka Noteikumiem Nr.111 nav atpakaļ vērsta spēka un ka tā faktiski vēlas, lai arī 2020.gadā darbotos tai labvēlīga tiesību norma – Noteikumu Nr.198 4.15.apakšpunkts, dome vērš uzmanību, ka arī Noteikumu Nr.198 4.18.2.apakšpunkts ir zaudējis spēku, līdz ar to pieteicējas norādītais, ka pārejas periods ļautu tai iesniegt nepieciešamos dokumentus, lai saņemtu NĪN atvieglojumus 50% apmērā par visu 2020.gadu saskaņā ar Noteikumu Nr.198 4.18.2.apakšpunktu, nav pamatots.
[2.6] Lai gan pieteicējai varēja rasties paļāvība, ka Noteikumu Nr.198 4.15.apakšpunkts netiks grozīts un netiks noteikti papildus ierobežojumi, un

ka tādējādi nebūs šķērslis saņemt NĪN atvieglojumus sākotnējā apmērā, tas pats par sevi nenozīmē, ka šī pieteicējas paļāvība ir aizsardzības vērta.

[2.7] Attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka tai jau ir izdots atbilstošs administratīvais akts – maksāšanas paziņojums, kas nav atcelts, dome norāda turpmāko. Ar maksāšanas paziņojumu pieteicējai paziņots aprēķinātais NĪN par 2020.gadu, t.sk. par biroja ēku un dzīvokli, kopsummā 91 109,11 *euro* ar samaksas termiņiem: 22 777,33 *euro* līdz 2020.gada 31.martam, 22 777,29 *euro* līdz 2020.gada 15.maijam, 22 777,27 *euro* līdz 2020.gada 17.augustam, 22 777,22 *euro* līdz 2020.gada 16.novembrim. Kā apliecina pieteicējas NĪN maksātājas konta Nr.1575643 2020.gada 31.marta pārskats, pieteicēja 2020.gada 30.janvārī ir veikusi NĪN maksājumu avansa veidā 91 109,11 *euro* apmērā. Līdz ar to secināms, ka maksāšanas paziņojums līdz Lēmuma pieņemšanai ir jau ticis izpildīts un tādējādi uzskatāms par spēku zaudējušu.

[2.8] Ievērojot minēto secināms, ka pārvalde ir kļūdījusies procesuālo darbību formulējumā, ka pieteicējai ir jāatceļ nepamatoti piešķirtie NĪN atvieglojumi par 2020.gada 11 mēnešiem par biroja ēku un dzīvokli. Tā kā ar Sākotnējo lēmumu veiktais NĪN papildu aprēķins atbilstoši Noteikumu Nr.111 tabulas 3.15.apakšpunktam un 11.punktam ir piemērojams no 2020.gada 1.februāra, pārvalde nepamatoti atsaukusies uz Noteikumu Nr.111 14.punktu. Taču atsaukšanās uz minēto tiesību normu nerada Sākotnējā lēmuma izmaiņas pēc būtības un nemaina ar to radītās tiesiskās sekas. Tā kā no 2020.gada 30.janvāra ir mainījušies tiesiskie apstākļi – stājās spēkā Noteikumi Nr.111, pieteicējai par 2020.gadu atstājot spēkā saskaņā ar Noteikumu Nr.198 4.15.apakšpunktu piešķirtos NĪN atvieglojumus, tiktu pārkāptas obligātās tiesību normas – Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunkts un 11.punkts, un Administratīvā procesa likuma 7.pantā noteiktais tiesiskuma princips. Tādējādi dome ir grozījusi Sākotnējo lēmumu, izsakot to citā redakcijā un izdodot satura ziņā citādu administratīvo aktu. Tomēr minētie grozījumi neietekmē ar Sākotnējo lēmumu paziņotās NĪN papildus aprēķinātās summas un maksāšanas termiņus, kā arī minētā aprēķina tiesisko pamatojumu.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu *(lietas 4. – 7.lapa)*, pamatojot to šādi.

[3.1] Pieteicēja nepiekrīt Lēmuma argumentācijai, jo uzskata, ka par biroja ēku un dzīvokli NĪN atvieglojumi ir piešķirti pamatoti un tiesiski, saskaņā ar spēku zaudējušajiem noteikumiem, kas atvieglojumu piešķiršanas brīdī bija spēkā esoši. Līdz ar to dome bez tiesiska pamata ir piemērojusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otro daļu, kas paredz nodokļu administrācijas tiesības papildus aprēķināt nodokļus, ja, nosakot nodokļu maksājumu apmēru, ir pārkāpti vietējo pašvaldību saistošie noteikumi, jo nodokļu maksājumu apmēra noteikšanas brīdī pašvaldības saistošie noteikumi nebija pārkāpti.

[3.2] Pieteicēja uzskata, ka dome ir pārkāpusi tiesību normas bez Administratīvā procesa likumā noteiktā pamata, ar Lēmumu faktiski atceļot jau pilnībā izpildītu, adresātam labvēlīgu administratīvo aktu – maksāšanas paziņojumu. Pieteicēja uzskata, ka dome, piemērojot Noteikumus Nr.111 tā, ka tiek koriģēts pieteicējai ar maksāšanas uzdevumu noteiktais NĪN atvieglojums 2020.gadam, ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu. Proti, ka persona var paļauties uz to, ka tiesības un likumiskās intereses, kuras tā ir ieguvusi, tai vēlāk netiks atņemtas.

[3.3] Ar spēku zaudējušo Noteikumu Nr.198 28.7.apakšpunktu personām, kas vēlas saņemt nodokļa atvieglojumus saskaņā ar minēto noteikumu 4.15.apakšpunktu 2020.gadā, bija uzlikts pienākums iesniegt attiecīgu pieteikumu līdz 2019.gada 1.oktobrim. Pieteicēja šīs prasības izpildīja un ar atbilstošu administratīvo aktu – maksāšanas paziņojumu, pieteicējai tika paziņots par NĪN apmēru un piešķirtajiem atvieglojumiem 50% apmērā no visam 2020.gadam aprēķinātās NĪN summas.

[3.4] Ar Lēmumu dome konstatēja, ka atbilstoši Noteikumu Nr.111 tabulas 3.15.apakšpunktam pieteicējai par biroja ēku un dzīvokli vēl joprojām ir piešķirama NĪN atlaide, bet vairs tikai 25% apmērā un papildus aprēķināja pieteicējai NĪN par 2020.gada 11 mēnešiem (februāris – decembris). Vienlaikus Noteikumi Nr.111 paredz, ka, lai saņemtu atvieglojumus saskaņā ar to tabulas 3.15.apakšpunktu, persona elektroniski iesniedz pārvaldē noteiktas formas pieteikumu līdz pirmstaksācijas gada 1.oktobrim. Taču šādu nosacījumu nav iespējams izpildīt, jo Noteikumi Nr.111 stājās spēkā tikai 2020.gada 30.janvārī.

[3.5] Tāpat, pieteicējas ieskatā, apšaubāms ir domes apgalvojums par to, ka RDVIS uz 2020.gada 1.janvāri bija veikta atzīme par biroja ēkas un dzīvokļa atbilstību Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunktam, jo noteikumi tajā brīdī nebija stājušies spēkā.

[3.6] Pieteicēja uzskata, ka domei nav tiesību grozīt maksāšanas paziņojumu, ja taksācijas gada vidū tiek grozīts atvieglojumu apmērs, kuru turklāt grozījusi pati dome. Pieteicējas ieskatā, domei nebūtu tiesības grozīt maksāšanas paziņojumu arī tad, ja taksācijas gada vidū likumdevējs būtu noteicis jaunu NĪN likmi un/vai nekustamā īpašuma kadastra vērtību. Tāpat NĪN atvieglojumi saskaņā ar Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunktu pieteicējai par 2020.gadu nebūtu jāpiemēro, ja pieteicējai uz spēku zaudējušo Noteikumu Nr.198 pamata par 2020.gadu ar attiecīgo administratīvo aktu jau ir piešķirts NĪN atvieglojums.

[3.7] Pieteicēja neapstrīd domes tiesības grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu, taču iebilst, ka jaunais tiesiskais regulējums tika attiecināts uz NĪN maksājumiem, kas ar administratīvo aktu noteikti pirms Noteikumu Nr.111 spēkā stāšanās. Labas pārvaldības prakse paredz, ka maksājamais NĪN apmērs uzņēmumam ir zināms vismaz iepriekšējā gadā, jo tiešie nodokļi tiek iekļauti ikviena uzņēmuma budžetā katram nākamajam gadam. Pēc būtības, atceļot NĪN atlaides, kopš 2020.gada februāra pieteicējai pēkšņi un neplānoti par 25% tika palielināts NĪN par biroja ēku un dzīvokli. Šo pieaugumu pieteicēja nevarēja paredzēt un iekļaut sava 2020.gada budžeta izmaksu daļā, jo Noteikumi Nr.111 ir publicēti tikai iepriekšējā dienā pirms to spēkā stāšanās, proti, 2020.gada 29.janvārī.

[4] 2020.gada 11.jūnijā tiesā saņemti domes paskaidrojumi par pieteikumu *(lietas 41. – 46.lapa)*, kuros tā norāda, ka uztur tos pašus argumentus, uz kuriem balstīts Lēmums, un atkārtotu skaidrojumu nesniedz. Papildus dome norāda, ka Noteikumi Nr.111 tāpat kā Noteikumi Nr.198 paredz saņemt atvieglojumu par ēkām, kas atzītas par valsts aizsargājamo kultūras pieminekli, ja sabiedrībai tās ir pieejamas no publiskās ārtelpas un tiek saglabātas atbilstoši Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes norādījumiem, sākot ar nākamo taksācijas gadu pēc attiecīgas atzīmes izdarīšanas RDVIS. Tomēr Noteikumi Nr.111 paredz mazāku atvieglojuma apmēru, proti, 25%, kā arī ierobežo atvieglojumu apmēru vienai juridiskai personai līdz 10 000 *euro* taksācijas gadā. Vienlaikus Noteikumi Nr.111 paplašina atvieglojuma saņēmēju loku. Noteikumi Nr.111 ir stājušies spēkā 2020.gada 30.janvārī un to 11.punktā minēto NĪN atvieglojuma apmēra ierobežojumu nodokļu administrācija sāka piemērot ar 2020.gada februāra mēnesi, t.i., Noteikumi Nr.111 nav piemēroti ar atpakaļvērstu spēku, bet gan no to stāšanās spēkā tiek piemēroti uz priekšu. Tādējādi no Noteikumu Nr.111 spēkā stāšanās brīža ir piemērojami minēto noteikumu nosacījumi un nodokļu administrācija nav tiesīga nepiemērot spēkā esošo tiesību normu. Attiecībā uz pieteicējas atsaukšanos uz tiesiskās paļāvības principu dome norāda, ja piekristu pieteikumā norādītajam, ka nevar tikt atcelts un papildus aprēķināts NĪN, tad būtībā būtu pārkāpts vienlīdzības princips attiecībā pret citiem nodokļu maksātājiem, proti, tiktu radīta atšķirīga attieksme pret citiem nodokļu maksātājiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pilnvarotais pārstāvis pieteikumu uzturēja, atsaucoties uz pieteikumā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem, savukārt domes pilnvarotā pārstāve pieteikumu neatzina un uzturēja Lēmumā un paskaidrojumos minētos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas materiālus to kopsakarā ar lietas dalībnieku paskaidrojumiem, tiesa atzīst, ka pieteikums ir noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka par biroja ēku un dzīvokli pieteicējai ir jāmaksā NĪN, kā arī nav strīda par domes veiktā NĪN matemātiskā aprēķina pareizību, bet ir strīds par tiesību normu piemērošanas kārtību. Proti, lietā faktiski ir strīds par to, vai dome bija tiesīga grozīt iepriekš piemērota NĪN atvieglojuma apmēru 2020.gadam, samazinot to pamatojoties uz tiesību aktu, kas stājās spēkā pēc tam, kad pieteicējai jau bija piešķirts NĪN atvieglojums un aprēķināts NĪN 2020.gadam, tādējādi papildus parēķinot NIN minētajam laika periodam.

[8] Noteikumu Nr.198 (*spēkā līdz 2020.gada 29.janvārim*) 4.15.apakšpunkts noteica, ka atvieglojumus no taksācijas gadam aprēķinātās nekustamā īpašuma nodokļa summas piešķir personai par ēkām, kas atzītas par valsts aizsargājamo kultūras pieminekli, ja sabiedrībai tās ir pieejamas no publiskās ārtelpas un tiek saglabātas atbilstoši Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas norādījumiem – 50%. Savukārt atbilstoši minēto noteikumu 23.punktam personām, kuras minētas šo saistošo noteikumu 4.15.apakšpunktā, atvieglojumus piešķir par visu taksācijas gadu, ja pastāv atbilstība atvieglojumu piešķiršanas nosacījumiem.

Kā izriet no lietas materiāliem, pamatojoties uz iepriekš minētajām tiesību normām, pieteicējai aprēķināts NĪN 2020.gadam par biroja ēku un dzīvokli, piemēroti atvieglojumi 50% apmērā par visu 2020.gadu. Aprēķinātais nodoklis, piemērojot 50% atvieglojumu pieteicējai paziņots 2020.gada 28.janvārī ar maksāšanas paziņojumu Nr.PIPN-20-274571-mp/PIP-20-267876-AL/5-7.

Atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 6.panta pirmo prim daļu maksāšanas paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli ir administratīvais akts.

Lietā nav strīda, ka iepriekš minētais maksāšanas paziņojums tā pieņemšanas brīdī izdots saskaņā ar tobrīd spēkā esošajām tiesību normām un bija tiesisks. Tāpat nav strīda, ka pieteicēja minēto administratīvo aktu ir pilnībā izpildījusi, pilnībā samaksājot tai aprēķināto NĪN par biroja ēku un dzīvokli 2020.gadam.

2020.gada 30.janvārī stājās spēkā Noteikumi Nr.111, bet spēku zaudēja Noteikumi Nr.198.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunktu atvieglojumus 25% apmērā no taksācijas gadam aprēķinātās nekustamā īpašuma nodokļa summas par nekustamo īpašumu piešķir personai par ēkām, kas atzītas par valsts aizsargājamo kultūras pieminekli, ja sabiedrībai tās ir pieejamas no publiskās ārtelpas un tiek saglabātas atbilstoši Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes norādījumiem. Savukārt minēto noteikumu noslēguma jautājumu 19.punkts noteic, ka RDVIS atzīmi, kas ir izdarīta uz 2019.gada 31.decembri, par saistošo noteikumu 3.15.apakšpunktā minēto personu atbilstību atvieglojumu piešķiršanas nosacījumiem 2020.gadam, ņem vērā, piemērojot atvieglojumus par 2020.gadu. Turklāt saskaņā ar minēto noteikumu 11.punktu piešķirto atvieglojumu apmērs vienai juridiskai personai, izņemot valsts un pašvaldības kapitālsabiedrībām un sabiedriskā labuma organizācijām, taksācijas gadā nedrīkst pārsniegt 10 000 *euro*.

Kā izriet no Lēmuma, dome, ņemot vērā Noteikumus Nr.111, aprēķināja papildus maksājamo NĪN par biroja ēku un dzīvokli 2020.gadam, ņemot vērā piešķiramā nodokļa atvieglojuma apmēra starpību salīdzinājumā ar Noteikumiem Nr.198 un maksimāli pieļaujamo apmēru.

Pieteicēja faktiski uzskata, ka, tā kā viņai NĪN par biroja ēku un dzīvokli 2020.gadam, piemērojot Noteikumos Nr.198 noteikto atvieglojuma apmēru, tika aprēķināts pirms Noteikumu Nr.111 stāšanās spēkā, tad domei nebija tiesiska pamata papildus aprēķināt maksājamo NĪN 2020.gadam, piemērot Noteikumos Nr.111 noteikto jauno kārtību atvieglojuma piešķiršanai.

[9] Tiesa šādam viedoklim nepiekrīt, jo attiecībā uz publiskās tiesības regulējošām normām darbojas princips, ka tās piemērojamas no to stāšanās spēkā.

Ievērojot intertemporālo tiesību normu piemērojamību administratīvajā procesā, publiskajās tiesībās jaunā tiesību norma parasti ir piemērojama tiem apstākļiem, kas radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību normas spēkā stāšanās, proti, jaunajai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Attiecīgā intertemporālo tiesību principa doktrinālais pamats ir saistīts ar apstākli, ka tiesību normu iedarbības laiks ir atklājams, kā izejas punktu izmantojot secinājumu par tiesību normu pieņemšanu privāto vai publisko tiesību jomā. Tādējādi, nošķirot publiskajās un privātajās tiesībās pieņemtas tiesību normas, tiek prezumēts to iedarbības laiks. Attiecīgi, ja tiesību norma pieņemta privāto tiesību jomā, tad tā ir uzskatāma par pieņemtu ar turpmāk vērstu iedarbību, t.i., uz nākotnē izveidotām tiesiskajām attiecībām. Savukārt, ja ir konstatējams, ka tiesiskā regulējuma grozījumi ir pieņemti publisko tiesību jomā, tad tiesību normai ir konstatējams tūlītējs spēks laikā, t.i., regulējums ir attiecināms arī uz izveidotām tiesiskajām attiecībām *(sk. Senāta 2006.gada 16.maija spriedums lietā Nr.SKA-168/2006 16.punktu).*

Tomēr šis princips nav absolūts. Normatīvajam aktam vai tā daļai var būt atpakaļejošs spēks, ja tas īpaši paredzēts likumā *(skat. Senāta 2012.gada 27.septembra sprieduma lietā SKA-202/2012 17.un 18.punktu; 2009.gada 29.oktobra sprieduma lietā SKA-358/2009 8.punktu; 2006.gada 16.maija spriedums lietā SKA-168)*. Tādējādi gadījumos, kad likumdevējs nav devis skaidru risinājumu jautājumam, kura norma attiecīgajam gadījumam jāpiemēro, iestādei ir jāievēro vispārējais princips par tiesību normas piemērojamību publiskajās tiesībās, proti, jāpieņem, ka šai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Savukārt, iestādei, piemērojot tiesību normu, jānoskaidro, vai likumdevējs nav noteicis izņēmuma gadījumus no vispārējā principa, proti, vai likumdevējs nav devis skaidru risinājumu attiecīgajai situācijai, paredzot pārejas noteikumus.

Kā izriet no Noteikumiem Nr.111, tajos nav paredzēts izņēmums tiem gadījumiem, kad NĪN jau ir aprēķināts privātpersonai, piemērojot atvieglojumus 2020.gadam atbilstoši Noteikumiem Nr.198.

Ne tiesa, ne iestāde nevar atteikties piemērot tiesību normu, kas ir spēkā un kuras piemērošanas priekšnosacījumi ir iestājušies (*sk., piemēram, Senāta sprieduma lietā Nr.SKA-330/2005 11.punktu, Nr.SKA-13/2005 11.punktu, Nr.SKA-23/2006 13.punktu, Nr.SKA-374/2006 8.1.un 8.2.punktu*).

Ņemot vērā iepriekš minēto, Noteikumi Nr.111 ir piemērojami no to stāšanās spēkā arī attiecībā uz jau izveidotām tiesiskajām attiecībām, proti, pieteicējai aprēķinātais NĪN par biroja ēku un dzīvokli 2020.gadam ir pārskatāms atbilstoši jaunajai kārtībai, ko noteic Noteikumi Nr.111.

[10] Attiecībā uz pieteicējas argumentu par to, ka attiecībā uz to ir pārkāpts tiesiskās paļāvības princips, proti, pieteicēja paļāvās, ka tiesiski aprēķinātais NĪN 2020.gadam par biroja ēku un dzīvokli, piemērojot Noteikumos Nr.198 noteikto atvieglojuma apmēru, netiks pārrēķināts, tiesa norāda turpmāko.

Tiesiskās paļāvības princips nozīmē, ka persona var paļauties uz to, ka tiesības un likumiskās intereses, kuras tā ir ieguvusi, tai vēlāk netiks atņemtas. Šā principa pamatā ir personas paļaušanās uz valsts tiesisku un konsekventu rīcību (*Satversmes tiesas 2012.gada 25.janvāra sprieduma lietā Nr. 2011-08-01 10.punkts*). Tā galvenais uzdevums ir aizsargāt personas tiesības gadījumos, kad normatīvā regulējuma grozījumu rezultātā notiek vai ir iespējama privātpersonu tiesiskā stāvokļa pasliktināšanās (*Satversmes tiesas 2006.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr. 2006-04-01 21.punkts*). Taču tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu (*Satversmes tiesas 2010.gada 1.decembra sprieduma lietā Nr. 2010-21-01 19.punkts*). Tiesiskās paļāvības princips citastarp noteic arī to, ka personas reiz iegūtās tiesības nevar pastāvēt neierobežoti ilgi, proti, šis princips nedod pamatu ticēt, ka reiz noteiktā tiesiskā situācija nekad nemainīsies (*Satversmes tiesas 2004.gada 25.oktobra*

sprieduma lietā Nr. 2004-03-01 9.3.punkts). Likumdevējam ir pienākums sekot līdzi aktuālajai situācijai, kādā konkrētā jomā un vajadzības gadījumā, izvērtējot valsts un sabiedrības intereses un vajadzības, grozīt iepriekš pieņemtās tiesību normas, tostarp, nosakot stingrākus nosacījumus kādu tiesību iegūšanai *(sk.Senāta 2019.gada 10.maija sprieduma lietā Nr.SKA-52/2019 (A420148815) 7.punktu)*.

Turklāt saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otro daļu nodokļu administrācija papildus aprēķina nodokļus saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, ja, nosakot nodokļu maksājumu apmēru, ir pārkāpti likumi, Ministru kabineta noteikumi vai vietējo pašvaldību saistošie noteikumi, kā arī samazina nodokļa maksājuma apmēru triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa.

Kā jau tiesa iepriekš norādīja, lietā nav strīda, ka sākotnēji pieteicējai aprēķinātais NĪN 2020.gadam aprēķināts tiesiski, piemērojot aprēķināšanas brīdī spēkā esošos Noteikumus Nr.198. Tomēr, ņemot vērā, ka Noteikumiem Nr.111 ir tūlītējs spēks un attiecināms jau uz izveidotām attiecībām, jau iepriekš noregulēto attiecību neatbilstība spēkā esošajam regulējumam ir atzīstama par tādu, kas pārkāpj aktuālo tiesību normu regulējumu.

Senāts *(sk. 2020.gada 13.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-158/2020 (A420159017) 6.punktu)*, analizējot likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrajā daļā ietvertā vārdu *„ir pārkāpti"* jēgu, norādījis, ka minētajā pantā lietotā vārdiskā izteiksme *ir pārkāpti* ir tulkojama kā pieļauta neatbilstība tiesību normās regulētājam, nosakot sākotnējo nodokļa apmēru vai nenosakot nodokli vispār. Tādēļ iestāde ir tiesīga labot iepriekš radušos nepareizību nodokļu samaksā un noteikt nodokļu maksātāja pienākumu samaksāt nodokli par iepriekšējo periodu. Līdz ar to minētais regulējums nodrošina, ka valsts nezaudē tos nodokļu maksājumus, kuri konkrētā gadījumā kā likumā paredzēti objektīvi ir maksājami. Vienlaikus normā paredzētais trīs gadu termiņš kalpo noteiktībai un skaidrībai nodokļa maksātāja interesēs, tādējādi valstij deklarējot, cik tālu nodokļu tiesiskās attiecības par iepriekšēju periodu var tikt koriģētas pat tad, ja nodokļa samaksas nepareizība bijusi *(sal. Senāta 2018.gada 3.jūlija sprieduma lietā Nr. SKA?109/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0703.A420320914.2.S) 7.punkts)*. Tāpēc, zinot tiesību normā paredzēto nodokļa maksājuma apmēra precizēšanas kārtību, nodokļa maksātājam nav pamata atsaukties uz tiesiskās paļāvības pārkāpumu, lai nemaksātu nodokli, ja vien lietā tiešām nav konstatējami kādi īpaši apstākļi jeb netipisks gadījums, kad būtu pieļaujams atkāpties no likumdevēja tieši noteiktā *(sal. Satversmes tiesas 2007.gada 28.februāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2006-41-01 15.punkts)*.

Tiesa no lietas materiāliem nekonstatē, kādu īpašu apstākļu vai netipisku gadījumu esību, kas varētu būt par iemeslu, lai atkāptos no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta otrajā daļā un Noteikumos Nr.111 noteiktā.

Tādējādi lietā attiecībā uz pieteicēju nav konstatējams tiesiskās paļāvības principa pārkāpums.

Turklāt, neskatoties uz to, ka atbilstoši Noteikumu Nr.111 3.15.apakšpunktam atvieglojumi konkrētajā apmērā (25%) piešķirami par visu taksācijas gadu, dome jauno regulējumu piemērojusi tikai ar 2020.gada februāri, proti, par 2020.gada janvāri piemērojot NĪN atvieglojumu 50% apmērā, kā tas bija paredzēts Noteikumu Nr.198 23.punktā.

[11] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku, bet pieteicējas pieteikumu par nepamatotu un tādēļ noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt AS „Reģionālā investīciju banka" pieteikumu par Rīgas domes 2020.gada 27.aprīļa lēmuma Nr.RD-20-930-nd atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Karnīte